

УДК [316.485.6:343.222-055.2]:343.97
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2024-3-4>

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЖІНКИ, ЯКА ПІДОЗРЮЄТЬСЯ В УЧИНЕННІ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пугач Світлана Іванівна,
аспірантка

Донецького державного університету внутрішніх справ
s.pugach@gmail.com
orcid.org/0009-0000-4090-0730

Мета. У статті поставлено за мету дослідження особливостей кримінологічної характеристики особи жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності. **Методи.** Для досягнення задекларованої мети й отримання належних результатів дослідження використано таку сукупність методів: логіко-юридичний, порівняльно-правовий, системно-функціональний, нормативно-догматичний, метод статистичного аналізу тощо. **Результати та висновки.** Кримінологічна характеристики жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, охоплює такі елементи, як: ознаки, детермінанти, що впливають на рішення стати колаборанткою, мотиви й інші чинники, які формують її кримінальну поведінку. Кримінологічний портрет жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, такий: громадянка України віком 29–54 роки з вищою, базовою або профільною середньою освітою, працездатна, здебільшого не працює, не має судимості, яка вчиняє колабораційну діяльність з ідейних та/або корисливих мотивів або під впливом соціально-економічних чинників чи фізичного та морального примусу. Розуміння елементів кримінологічного портрета жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, сприятиме формуванню механізму запобігання таким кримінальним правопорушенням шляхом розроблення та впровадження програм запобігання колабораційній діяльності (зокрема, освітніх програм, спрямованих на підвищення обізнаності жінок про ризики та наслідки колаборації, програм реабілітації та ресоціалізації жінок-колаборанток). Також дослідження кримінологічної характеристики жінок-колаборанток збагачує кримінологічну науку та сприяє розвитку гендерних досліджень у кримінології, що може бути використано правоохоронними органами, соціальними службами та неурядовими організаціями з метою розроблення та впровадження ефективних заходів протидії колабораційній діяльності тощо.

Ключові слова: колабораційна діяльність, жінка-злочинниця, кримінологічний портрет.

CRIMINOLOGY CHARACTERISTICS OF A WOMAN SUSPECTED OF COMMITTING COLLABORATIVE ACTIVITIES

Pugach Svitlana Ivanivna,
Postgraduate Student
Donetsk State University of Internal Affairs
s.pugach@gmail.com
orcid.org/0009-0000-4090-0730

Purpose. The aim of the article is to study the peculiarities of the criminological characteristics of a woman who is suspected of committing collaborative activities. **Methods.** In order to achieve the declared goal and obtain the proper research results, the following set of methods was used: logical-legal method, comparative-legal method, system-functional method, normative-dogmatic method, method of statistical analysis, etc. **Results and conclusions.** Criminological characteristics of a woman who is suspected of committing collaborative activity includes such elements as: signs, determinants that influence the decision to become a collaborator, motives and other factors that shape her criminal behavior. The criminological portrait of a woman who is suspected of committing collaborative activity consists of the following – she is a citizen of Ukraine aged 29–54 with a higher, basic or specialized secondary education, capable of working, in most cases does not work, has no previous criminal record, who commits collaborative activity for ideological and/or selfish motives or under the influence of socio-economic factors or physical and moral coercion. Understanding the constituent elements of the criminological portrait of a woman who is suspected of committing collaborative activities will contribute to the formation of a mechanism for preventing such types of criminal offenses by developing and implementing programs to prevent collaborative activities (including educational programs aimed at increasing women's awareness of the risks and consequences of collaboration, programs rehabilitation and resocialization of female collaborators). Also, the study of the criminological characteristics of female collaborators enriches criminological science and contributes to the development of gender studies in criminology, which can be used by law enforcement agencies, social services and non-governmental organizations in order to develop and implement effective measures to counter collaborative activities, etc.

Key words: collaborative activity, female criminal, criminological portrait.

Вступ. Історія колабораціонізму розглядається крізь призму політичних, соціальних і економічних чинників, які спонукають людей співпрацювати з окупаційними військами та владою з метою здійснення ворожих дій проти власного народу та держави. Механізм притягнення до відповідальності за колабораційну діяльність системно почав формуватися після Другої світової війни завдяки роботі Міжнародного військового трибуналу в Нюрнберзі, який визнав колабораціонізм однією з форм військових злочинів і злочинів проти людства (Герасимів, Герасимів, 2023).

Окупація РФ АРК та ОРДЛО у 2014 р. та повномасштабне вторгнення Росії на територію України у 2024 р. призвели до поширення різноманітних форм і напрямів співпраці мешканців цих територій з окупаційними військами та владою (наприклад, спостерігаються такі форми колаборації, як воєнна, економічна, адміністративна, політична, освітня та побутова колабораційна діяльність). З погляду спрямованості дій колаборантів виокремлюють безпосередню пряму допомогу державі-агресору з метою узурпації влади та колабораційну діяльність гуманітарного характеру, необхідну для забезпечення життєдіяльності громади, захисту прав людини та вирішення побутових проблем населення окупованих територій. Так, за показниками Офісу Генерального прокурора України станом на 31 липня 2024 р. серед злочинів проти національної безпеки кількість кримінальних правопорушень за ст. 111-1 Кримінального кодексу (далі – КК) України «Колабораційна діяльність» становила 5 459, що свідчить про значний відсоток таких злочинів і їхній негативний вплив на перебіг російсько-української війни, захист прав громадян України на тимчасових територіях, адже колабораційна діяльність зумовлює підлив національної безпеки, послаблення національних інституцій, зменшення соціальної згуртованості, зниження моральних стандартів у суспільстві, втрати людських ресурсів, підлив демократичних процесів громадянського суспільства тощо (Офіс Генерального прокурора, 2024). У розрізі зауваженого вище вбачається актуальним дослідження кримінологічної характеристики жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, оскільки поруч із чоловіками жінки можуть здійснювати колабораційну діяльність під тиском соціально-економічних чинників та/або власних переконань, а їхній кримінологічний портрет сприятиме ідентифікації групи жінок, які найбільш вразливі до колабораційної діяльності, що дозволяє розробити заходи профілактики, сприяє забезпеченню справедливого судочинства, удосконаленню законодавства у сфері притягнення до відповідальності за колабораційну діяльність, реінтеграції жінок у суспільство після відбуття покарання тощо.

Дослідженню загальної кримінологічної характеристики колабораційної діяльності, особи злочинця у кримінологічній теорії та кримінологічному портрету особи колаборанта присвятили свої праці такі науковці, як: О.І. Герасимів, Б.Т. Герасимів, Я.В. Гетманцева, С.Ф. Денисов, Т.В. Корня-

кова Т.Д. Лисько, О.В. Ряшко, А.В. Сенько й інші. Проте варто зауважити, що питання кримінологічної характеристики особи жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, досліджувалося фрагментарно, у межах загальних напрямів вивчення колабораційної діяльності, залишається не досить висвітленим.

Метою статті є дослідження особливостей кримінологічної характеристики особи жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності.

1. Колабораційна діяльність як елемент жіночої злочинності

Значна кількість випадків колабораційної діяльності громадян України на користь російським окупаційним військам і владі зумовила внесення відповідних змін до українського кримінального законодавства з метою криміналізації колабораційної діяльності, у зв'язку із чим Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» від 3 березня 2022 р. № 2108-IX (Верховна Рада України, 2022). Автори проекту даного закону в пояснювальній записці наголосили, що «колабораціонізм як явище підриває національну безпеку України та становить безпосередню загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності, конституційного ладу й іншим національним інтересам України, тому повинен нести за собою відповідальність, установлену законом» (Верховна Рада України, 2022).

Відповідно до статистичних даних, оприлюднених на сайті Офісу Генерального прокурора України, за період повномасштабного вторгнення було обліковано та направлено до суду таку кількість кримінальних справ за ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» КК України (табл. 1) (Офіс Генерального прокурора, 2024).

Специфіка колабораційної діяльності полягає в тому, що більша частина таких кримінальних правопорушень здійснюються на тимчасово окупованих територіях України або в зоні бойових дій, що значно ускладнює їх розслідування та дослідження.

Як наголошують Т.Д. Лисько й А.В. Сенько, «питання кримінологічної характеристики особи колаборанта практично не досліджувалось з огляду на різноманітну делінквентну поведінку таких осіб, а також з огляду на специфіку цього виду кримінального протиправного діяння, яке називають формою державної зради» (Лисько, Сенько, 2022). Погоджуємося з думкою названих авторів, оскільки, хоча явище колабораційної діяльності для України не нове, кримінологічний портрет колаборанта в реаліях російсько-української війни потребує детального дослідження, зокрема й у межах вивчення жіночої злочинності, оскільки серед загальної кількості колаборантів відмічається значна кількість жінок (наприклад, у сфері освіти, охорони здоров'я, місцевого самоуправління тощо).

Загалом, жіноча злочинність останніми роками характеризується такими негатив-

Таблиця 1
Статистичні показники кримінальних правопорушень за ст. 111–1 КК України за період 2022–2024 рр. (станом на червень 2024 р.)

	2022 р.			2023 р.			2024 р.		
	проступки (чч. 1, 2 ст. 111–1)	злочини (чч. 3–8 ст. 111–1)	% від загальної кількості	проступки (чч. 1, 2 ст. 111–1)	злочини (чч. 3–8 ст. 111–1)	% від загальної кількості	проступки (чч. 1, 2 ст. 111–1)	злочини (чч. 3–8 ст. 111–1)	% від загальної кількості
Обліковано кримінальних правопорушень у звітному періоді	949	2 902	1,33	709	2 498	0,67	332	1 288	0,61
Кримінальні правопорушення, за якими провадження надіслані до суду	286	334	0,54	300	684	0,58	87	201	0,33

ними тенденціями: збільшенням кількості тяжких злочинів у загальній структурі жіночої злочинності; зростанням професіоналізму жіночої злочинності та її організованості, кількості вбивств дітей старшого віку; учиненням насильницьких злочинів на тлі тривалих сімейно-побутових конфліктів, жертвами яких стають члени сім'ї; третина злочинів учиняється у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння; збільшенням кількості злочинів, скоєних жінками у сфері обігу наркотиків, злочинів проти волі, честі та гідності особи, економічних злочинів, злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи тощо (Гутник, 2023).

За статистичними даними, у період 2022–2024 рр. (станом на кінець червня 2024 р.) кількість жінок, яким оголосили підозру за вчинення кримінальних правопорушень, така: у 2022 р. – 10 026 жінкам (11,75% від загальної кількості осіб, яким повідомлено про підозру), у 2023 р. – 13 103 жінкам (12,1% від загальної кількості осіб, яким повідомлено про підозру), у 2024 р. – 6 596 жінкам (12,6% від загальної кількості осіб, яким повідомлено про підозру). Щодо жінок, які вчинили кримінальне правопорушення за ст. 111–1 КК України за період повномасштабного вторгнення РФ на територію України, їх загальна кількість становить 890 осіб (з них у 2022 р. – 233, у 2023 р. – 549, у 2024 р. – 108) (Офіс Генерального прокурора, 2024). Варто зауважити, що колабораційна діяльність має високий рівень латентності, оскільки значна частина осіб, які вчинили/учиняють корупційні дії, перебувають на тимчасово окупованих територіях чи виїхали до РФ, а на звільнених територіях їх кількість є такою, що не дозволяє оперативно викрити колабораційні діяння в повному обсязі. Про це свідчить інформація щодо підтримки громадянами України повномасштабного вторгнення РФ на територію України, заперечення суверенітету України, пропагування ідей «російського світу», яка розміщена у відкритих джерелах, зокрема в телеграм-каналах, російських ЗМІ, відео-

участі у проросійських мітингах, публікаціях у соцмережах тощо.

2. Моделювання кримінологічного портрета жінки, підозрюваної в учиненні колабораційної діяльності

Для моделювання кримінологічного портрета жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, насамперед потрібно визначити, хто саме, відповідно до кримінального законодавства, є суб'єктом кримінального правопорушення за ст. 111–1 КК України. Це громадянин України, який заперечує агресію з боку РФ й окупацію частини українських територій, здійснює публічні заклики до підтримки держави-агресора та/або невизнання суверенітету України на тимчасово окупованих територіях, передачу майнових цінностей збройним формуванням країни-агресорки, організацію та проведення заходів політичного характеру з метою підтримки дій держави-агресора, обіймає посади в незаконних органах окупаційної влади, здійснює пропаганду в закладах освіти тощо (Верховна Рада України, 2001).

У кримінологічній теорії поняття «особа злочинця» розглядається як теоретична конструкція, сутність якої формується шляхом дослідження ключових елементів структури особи злочинця, до яких належать: соціально-демографічні ознаки (стать, вік, зайнятість, рівень освіти), особистісно-рольові властивості (сімейний стан, громадянство, професія), морально-психологічні якості, риси правової та моральної свідомості, психічні відхилення, кримінально-правові ознаки (наявність чи відсутність судимості, особливий службовий статус), загальнозначущі позитивні людські якості. Ознаки, що характеризують особу злочинця, розподіляються на дві групи, що відображають соціальну характеристику та біосоціальні ознаки, які повинні досліджуватися у взаємозв'язку та взаємозалежності (Гетманцева, 2010). Дослідження особи злочинця, серед іншого, ґрунтується на встановленні ознак, які характеризують її особистість, сприяють

визначенню класифікації та типологізації особи, впливають на її роль в етіології злочинної поведінки. Як зауважує С.Ф. Денисов, «сукупність суттєвих і усталених соціальних властивостей і ознак і соціально значущих біопсихічних особливостей індивіда, які, об'єктивно реалізуючись у конкретному злочині, надають учиненому діянню характеру суспільної небезпеки, а винному – властивості суспільної небезпечності, у зв'язку із чим особа притягається до кримінальної відповідальності, передбаченої кримінальним законом» (Денисов, 2020).

Отже, кримінологічна характеристики жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, містить такі елементи: ознаки, детермінанти, що впливають на рішення стати колаборанткою, мотиви й інші чинники, які формують її кримінальну поведінку.

У результаті проведеного дослідження статистики, висвітленої на офіційному веб-ресурсі Офісу Генерального прокурора України, щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, ми можемо визначити, що для осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за ст. 111–1 КК України в період 2022 р. – червень 2024 р., характерні такі ознаки (показники відображено у процентному співвідношенні до загальної кількості осіб, які підозрюються в учиненні колабораційної діяльності):

1) вік: 18–28 років – 7,3%, 29–39 років – 25,3%, 40–54 роки – 42,1%, 55–59 років – 10,3%, 60 років – 15%;

2) освіта: вища і фахова передвища – 56%; професійна (професійно-технічна) – 12,7%, базова середня та профільна середня – 31,1%, початкова – 0,08%, без освіти – 0,12%;

3) зайнятість: учні та студенти закладів освіти – 0,23%, працездатні, які не працюють і не навчаються, – 51,15%, безробітні – 7,9%, депутати обласних рад – 0,13%, сільських, селищних, міських, районних рад – 2,87%, державні службовці – 0,7%, працівники судів і адвокатури – 0,7%, працівники правоохоронних органів – 3,19%;

4) характеристика виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за ст. 111–1 КК України: у складі організованої групи або злочинної організації – 1,11%, у стані алкогольного сп'яніння – 0,32%, особи, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення (3,05%), особи, у яких судимість не знята і не погашена (1,7%) (Офіс Генерального прокурора, 2024).

У межах даного дослідження нами проаналізовано 40 повідомлень про підозру, про початок здійснення спеціального досудового розслідування та про виклик підозрюваним особам за період 2022 р. – червень 2024 р., діяння яких кваліфіковано за ст. 111–1 КК України, за інформацією, розміщеною у вільному доступі на сайті Офісу Генерального прокурора.

За результатами аналізу було встановлено такі ознаки жінок, яким повідомили про підозру за ст. 111–1 КК України:

– вік станом на вчинення кримінального правопорушення: 30–39 р. (25%), 40–49 р. (28%), 50–59 р. (33%), 60–69 р. (14%);

– місце проживання та/або реєстрації: Донецька обл., Волинська обл., Запорізька обл., Київська обл., Луганська обл., Харківська обл., Херсонська обл., Чернігівська обл.;

– громадянство: оскільки диспозиція ст. 111–1 КК України передбачає кримінальне покарання за вчинення колабораційних дій суто громадянами України, то 100% осіб, щодо яких було досліджено інформацію, становили громадянки України (Офіс Генерального прокурора, 2024).

Для подальшого визначення кримінологічних ознак жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, розглянемо окремі кейси судових справ за даними Єдиного державного реєстру судових рішень, як-от: справа № 383/421/23 – підсудна, що не працює, раніше не судима; справа № 383/478/23 – підсудна, що не працює, раніше не судима; справа № 383/582/23 – підсудна, що не працює, раніше не судима; справа № 383/341/23 – підсудна, що не працює, раніше не судима; справа № 383/340/23 – підсудна, що раніше не судима; справа № 383/422/23 – підсудна зі середньою спеціальною освітою, не працює, має на утриманні двох малолітніх дітей, раніше не судима; справа № 383/477/23 – підсудна тимчасово безробітна, раніше не судима; справа № 485/1/23 – підсудна з вищою освітою, незаміжня, безробітна, раніше не судима (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2024).

Отже, з відкритої інформації про осіб підсудних із справ кримінального провадження за ст. 111–1 КК України, які було обрано нами за принципом рандомізації, можна зробити висновок, що більшість жінок даної категорії мають статус «така, що не працює/безробітна» та не мали попередньої судимості.

Варто зауважити, що залежно від сфери діяльності жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, виділяють її специфічні ознаки. Так, Т.В. Корнякова зауважує: «Криміналістичний портрет підозрюваної в учиненні колабораційної діяльності в закладах освіти, такий: переважно це жінка; орієнтовний вік – від 30 до 69 років; зазвичай місце народження та проживання збігається та розташоване на території, яка зараз перебуває під окупацією; громадянка України; має вищу освіту; не має судимості; злочин учинено з ідеологічних та/або корисливих мотивів, більшість мають досвід роботи в закладах освіти» (Корнякова, 2016).

Висновки. Кримінологічний портрет жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, такий: громадянка України віком 29–54 роки з вищою, базовою або профільною середньою освітою, працездатна, здебільшого не працює, раніше не мала судимості, яка вчиняє колабораційну діяльність з ідейних та/або корисливих мотивів або під впливом соціально-економічних чинників чи фізичного і морального примусу. Розуміння елементів кримінологічного портрета жінки, яка підозрюється в учиненні колабораційної діяльності, сприятиме формуванню механізму профілактики таких видів кримінальних правопорушень шляхом розроблення та впрова-

дження програм запобігання колабораційній діяльності (зокрема, освітніх програм, спрямованих на підвищення обізнаності жінок про ризики та наслідки колаборації, програм реабілітації та ресоціалізації жінок-колаборанток). Також дослідження кримінологічної характеристики жінок-колаборанток збагачує кримінологічну науку та сприяє розвитку гендерних досліджень у кримінології, що може бути використано правоохоронними органами, соціальними службами та неурядовими організаціями з метою розроблення та впровадження ефективних заходів протидії колабораційній діяльності тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колабораційна діяльність: проблемні аспекти доказування / О.І. Герасимів та ін. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/451/12155/25410-1?inline=1> (дата звернення: 11.06.2024).
2. Статистика. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 04.07.2024).
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність: Закон України від 03.03.2022 р. № 2108–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text> (дата звернення: 12.07.2024).
4. Пояснювальна записка до проекту закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність). *Офіційна вебсторінка Верховної Ради України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/309b08bb-0e01-43f2-a9bb-af23f0174a2e> (дата звернення: 14.06.2024).
5. Лисько Т.Д., Сенько А.В. Особливості кримінологічної характеристики особи калаборанта. *Приватне та публічне право*. 2022. № 4. С. 93–98. URL: http://pp-law.in.ua/archive/4_2022/15.pdf (дата звернення: 19.07.2024).
6. Гутник А. Криміналістична характеристика колаборанта-освітянина. *Конференція «OMUL, CRIMINOLOGIA, ȘTIINȚA»*, ediția a II-a: Chișinău, 24 martie 2023. С. 385–389. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/385-389_7.pdf (дата звернення: 04.06.2024).
7. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341–ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 17.06.2024).
8. Гетманцева Я.В. Поняття та структура особи злочинця. С. 222–225. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/22942/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%A2%D0%90%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%A3%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%90%20%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%91%D0%98%20%D0%97%D0%9B%D0%9E%D0%A7%D0%98%D0%9D%D0%A6%D0%AF.pdf> (дата звернення: 05.07.2024).
9. Денисов С.Ф. Особа злочинця у кримінологічній теорії України. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22) С. 152–159. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6a60c927-1e87-4bed-b0f6-4c4704e2c7c5/content> (дата звернення: 14.06.2024).
10. Повістки про виклик, повідомлення про підозру та відомості щодо підозрюваних, стосовно яких надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/categories/povistki-pro-viklik-ta-vidomosti-pro-zdijsnennya-specialnogo-dosudovogo-rozsliduvannya> (дата звернення: 14.07.2024).
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 15.07.2024).
12. Корнякова Т.В. Кримінологічний аналіз злочинності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 1.

С. 49–51. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2016/13.pdf (дата звернення: 11.06.2024).

REFERENCES:

1. Herasymiv, O.I., Herasymiv, B.T., Riashko, O.V. Kolaboratsiina diialnist: problemni aspekty dokazuvannya [Collaborative activity: problematic aspects of proof]. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/451/12155/25410-1?inline=1>.
2. Statystyka [Statistics]. Ofis Heneralnoho prokurora. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika>.
3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vstanovlennia kryminalnoi vidpovidalnosti za kolaboratsiinu diialnist [On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the establishment of criminal liability for collaborative activity]: Zakon Ukrainy vid 03.03.2022 r. № 2108–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text>.
4. Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv (shchodo vstanovlennia kryminalnoi vidpovidalnosti za kolaboratsiinu diialnist) [Explanatory note to the draft Law of Ukraine on amendments to some legislative acts (regarding the establishment of criminal liability for collaborative activity)]. Ofitsiina vb-storinka Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://itd.rada.gov.ua/309b08bb-0e01-43f2-a9bb-af23f0174a2e>.
5. Lysko, T.D., Senko, A.V. Osoblyvosti kryminolohichnoi kharakterystyky osoby kalaboranta [Peculiarities of the criminological characteristics of a collaborator]. *Pryvatne ta publiche pravo*. № 4/2022. S. 93–98. URL: http://pp-law.in.ua/archive/4_2022/15.pdf.
6. Hutnyk, A. Kryminalistychna kharakterystyka kolaboranta-osvitiianyha [Forensic characteristics of a collaborator-educator]. *Conferința științifică internațională "OMUL, CRIMINOLOGIA, ȘTIINȚA"*, ediția a II-a: Chișinău, 24 martie 2023. S. 385–389. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/385-389_7.pdf.
7. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] vid 05.04.2001 r. № 2341–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
8. Hetmantseva, Ya.V. Poniattia ta struktura osoby zlochyntsia [The concept and structure of the criminal's identity]. S. 222–225. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/22942/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%A2%D0%90%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%A3%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%90%20%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%91%D0%98%20%D0%97%D0%9B%D0%9E%D0%A7%D0%98%D0%9D%D0%A6%D0%AF.pdf>.
9. Denysov, S.F. Osoba zlochyntsia u kryminolohichnii teorii Ukrainy [The identity of the criminal in the criminological theory of Ukraine]. *Visnyk kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. 2020. № 1 (22) S. 152–159. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6a60c927-1e87-4bed-b0f6-4c4704e2c7c5/content>.
10. Povistky pro vyklyk, povidomlennia pro pidozru ta vidomosti shchodo pidozriuvanykh, stosovno yakykh nadano dozvil na zdiisnennia spetsialnoho dosudovoho rozsliduvannya [Summonses, notices of suspicion and information on suspects, in respect of which permission to carry out a special pre-trial investigation has been granted]. Ofis Heneralnoho prokurora. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/categories/povistki-pro-viklik-ta-vidomosti-pro-zdijsnennya-specialnogo-dosudovoho-rozsliduvannya>.
11. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen [Unified state register of court decisions]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.
12. Korniakova, T.V. Kryminolohichniy analiz zlochyntnosti. *Aktualni problemy vitchyzniano yurysprudentsii* [Criminological analysis of crime]. № 1/2016. S. 49–51. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2016/13.pdf.

Стаття надійшла до редакції 02.08.2024
The article was received 02 August 2024